

Allesoplosser

De naam zegt het al: als je in postproductie werkt, kun je niet om Izotope's nieuwe softwarebundel heen. De RX Post Production Suite voegt luidheidsnormalisatie en een masteringprocessor toe aan de 'oude' RX Advanced restauratiesoftware, waarmee een bijzonder krachtig pakket het daglicht ziet.

door Wessel Oltheten > wessel@interface.nl

Het hart van de Post Production Suite is natuurlijk de RX Audio Editor. Sinds de laatste recensie in Interface (te vinden in de Testbank op onze website of in Interface 175) is dit de tweede update, dus ik zal je bijpraten over wat er sindsdien is veranderd. Het belangrijkste is dat er inmiddels een brug is geslagen tussen de stand-

alone-versie van de editor en de daw die je gebruikt. Dat is handig, want niet elke processormodule uit de RX Editor is als plug-in beschikbaar, en de oude spectrum-editor was bijvoorbeeld als plug-in begrensd tot tien seconden audio bewerken per keer.

Het RX Connect protocol werkt met een offline plug-in (audio suite in Pro Tools) die het geluid naar RX5 stuurt en de bewerkte versie weer terugschrijft naar je daw. Dit

werkt heel vlot, maar als je het resultaat realtime in context van je mix wilt beluisteren terwijl je de instellingen nog aanpast, moet je natuurlijk alsnog de plug-ins gebruiken (indien mogelijk). RX Connect werkt onder andere met Pro Tools, alle Steinberg pakketten en Pyramix, maar vooralsnog niet met Logic, Live, Reaper of Sonar. Om samen te kunnen werken met daw's die de audidriver exclusief voor zichzelf claimen (Pro Tools

Je vraagt je af hoe je ooit zonder kon

HDX), is er de RX Monitor-plug-in. Die werkt als een 'doorgeefluik' van de RX Audio Editor naar een aux- of instrumentspoor in je daw, waardoor je alsnog via dezelfde hardware kunt luisteren naar je werk.

Plosives

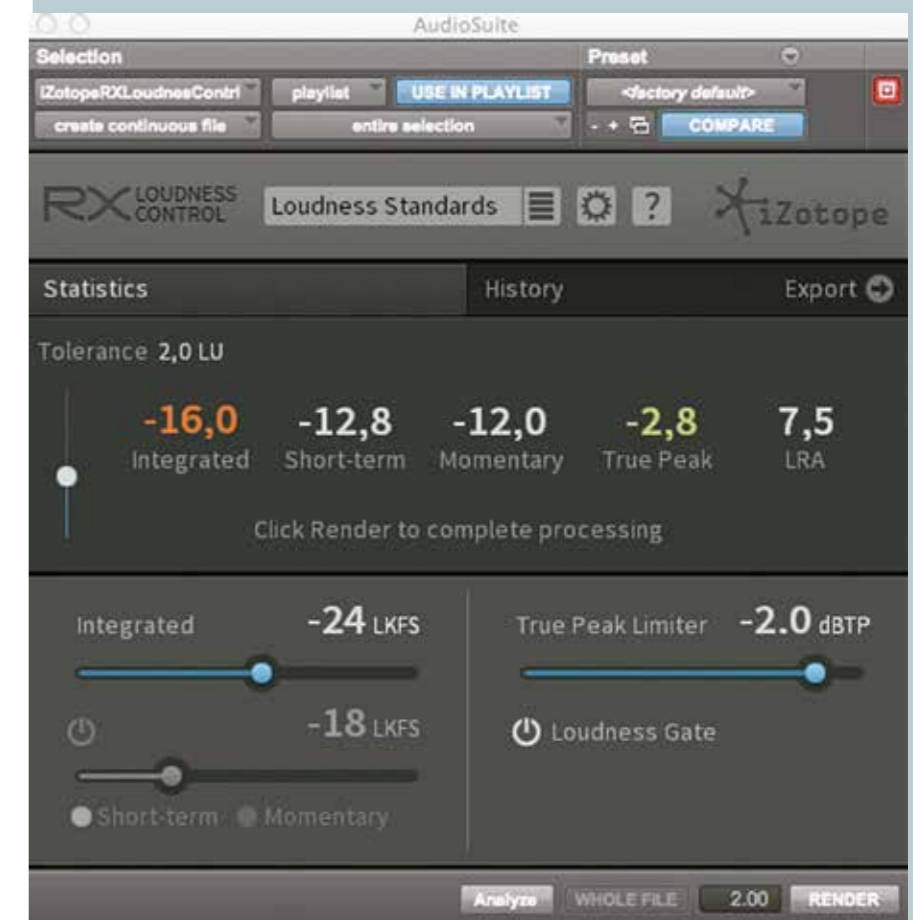
De hoeveelheid bewerkingen die in de RX Audio Editor mogelijk zijn, blijft maar toenemen. De meest in het oog springende nieuwkomer is de Ambience Match-module. Daarmee kun je gaten in een montage opvullen met uit die montage geëxtraheerd achtergrondgeluid – want wegvallende ruis is storender dan consequent aanwezige ruis. En wat te denken van EQ Match, die automatisch klankverschillen kan compenseren, bijvoorbeeld tussen verschillende microfoons, zodat ze consistentere

>>

RX Loudness Control

Als je in postproductie werkt, weet je dat de gemiddelde televisiecommercial al snel tien verschillende versies kent. Voor grotere opdrachten, met bijvoorbeeld voice-overs in meerdere talen, kan dat nog verder uit de hand lopen. Alle bestanden die je aanlevert, moeten tegenwoordig voldoen aan een bepaalde luidheidsstandaard, en dus zul je ze allemaal moeten analyseren en bijstellen om op het gewenste niveau uit te komen.

In muziekproductie gelden vergelijkbare eisen, maar dan omdat de distributiekanaalen zelf normaliseren op een bepaalde luidheidsnorm. Het is dan vooral interessant om te weten wat die kanalen met je muziek zullen doen, en hoe het zich dan verhoudt tot andere muziek. RX Loudness Control is een plug-in (vooralsnog alleen voor Avid en Adobe software) die een bestand snel op een gewenst luidheidsniveau kan normaliseren (met offline processing). Dit is dus iets anders dan de standaard normalisatiefunctie in je daw; die gebruikt maximale piek- of rms-waarden als referentie, in plaats van een geïntegreerde meting van het hele bestand. Sommige specialistische daw's (zoals Wavelab) hebben overigens wel ingebouwde luidheidsnormalisatie.

Zie ook het artikel Het Nieuwe Luid in Interface 185 voor meer informatie over luidheidsnormalisatie.

RX Loudness Control kan overweg met alle gangbare internationale luidheidsstandaarden en werkt ook in surround. Het programma kan behalve gain, ook compressie en limiting inzetten om aan de gewenste standaard te voldoen, maar dat doet het uiteraard niet als het niet nodig is. Alles werkt zoals verwacht, maar het is vervelend dat batch processing (het normaliseren van een verzameling bestanden in één handeling) niet mogelijk is. Dat kan dan weer wel in de Loudness-module van RX5 Audio Editor, maar die heeft geen surroundondersteuning en is iets minder compleet qua presetstandaarden. Als individueel product zou ik RX Loudness Control daarom niet direct aanbevelen, maar binnen de Post Production Suite biedt het voor een relatief bescheiden bedrag wel nog directere integratie met Pro Tools dan RX Connect. Voor vst- en au-gebruikers is het afwachten wanneer RX Loudness Control ook voor hen beschikbaar komt; ondersteuning van die formaten is in ontwikkeling.

>> klinken in je mix? Verder is er een processor die 'plosives' (microfoonploppen en luchtruis) kan weghalen, en een leveler die dialoog op een referentieniveau kan normaliseren, met afzonderlijke controle over het niveau van de S-klanken en ademhalingen. Tot slot zijn er nog een parametrische equalizer en een luidheidsnormalisatiemodule toegevoegd. Sommige nieuwe modules zal ik apart bespreken, maar niet zonder te vermelden dat je nu beschikking hebt over de volgende lijst processors in plug-invorm: De-clip, De-click, De-hum, Spectral De-noise, Dialogue De-noise, Ambience Match en De-reverb. En de RX5 Audio Editor voegt daar nog aan toe: Spectral Repair, Deconstruct, De-plosive, EQ match, Time and Pitch, Leveler, Loudness, Gain, Corrective EQ, Channel Ops (precieze fase- en tijdcorrecties), Resample, Dither en Module Chain (de mogelijkheid om meerdere modules in serie te gebruiken).

Ambience en EQ Match

Ambience match is een heel simpel proces: je selecteert de uiteinden van twee clips met een tussenpauze, bijvoorbeeld twee tracks op een klassiek album of twee fragmenten uit een interview die je achter elkaar hebt gemonteerd. Vervolgens kun je de analyse van het achtergrondgeluid starten en met één druk op de knop een nieuwe clip wegschrijven waarin de stilte is gevuld met de gevonden ambience. Het is wel zaak om eventuele harde knippen eerst in en uit te faden, maar dan werkt het verbazingwekkend goed. Het gaat zó veel sneller dan met de hand een leeg stuk ruis zoeken, dat losknippen en on-

Het programma werkt als verlengstuk van je daw

der elke pauze in je montage plakken, dat je je afvraagt hoe je ooit zonder kon. Zelfs het brommen van een gitaarversterker en allerlei andere duidelijk herkenbare achtergrondruis kun je zonder 'loop-effect' secondenlang door laten lopen; echt fantastisch.

EQ Match is zeker ook bruikbaar, maar ik merk dat het 'forceren' van het ene spectrum op het andere eigenlijk pas zin heeft als de inhoud precies gelijk is: je kunt het bijvoorbeeld gebruiken om een dasspeldmicrofoon meer als de microfoon van de hengel te laten klinken, maar dan met de voordelen qua isolatie van zo'n nabije opname. Als de inhoud te veel verschilt, probeer je er iets van te maken dat het niet is, in plaats van het beste te maken van wat het wel is. EQ Match is een bruikbare tool (mede dankzij de intensiteitsschuif), maar meestal is een gewone equalizer afdoende.

Leveler en De-plosive

Over de levelermodule heb ik gemengde gevoelens. Soms werkt die heel goed, en de gedachte aan de tijdsbesparing die het automatisch de-essen en zachter zetten van ademgeluiden op kan leveren, doet het water in de mond lopen. Maar ik kan het programma niet blind vertrouwen om telkens de juiste automatische beslissingen te nemen.

INFO

- **prijs incl.:** Izotope RX Post Production Suite € 1.369,-
- **Losse onderdelen:** Izotope RX5 Advanced Audio Editor € 1.099,- Izotope RX Loudness Control € 325,- Izotope RX Finalmix € 279,- Izotope Insight € 450,-
- **distributie:** Amptec BVBA, +32 112 81458
- **internet:** www.amptec.nl, www.izotope.com

SPECIFICATIES

- audio suite/aax/au/vst(32/64-bit)/rtas (32-bit-plug-in en standalone)
- De-plosive, Leveler, Ambience Match, EQ Match, Loudness, Instant Process Tool, Module Chain, Corrective EQ, De-Clip, De-Reverb, RX Connect, Dialogue De-noise, Spectral Repair, iZotope Insight, De-noise, De-Click, De-Hum, Time & Pitch, Signal Generator, Spectrum Analyzer, Channel Ops, Resample, Dither en Module Chain
- fungeert zelf als vst/au-host

Daardoor moet je toch alles nog met de hand nalopen, waarmee de tijdswinst weer tenietgedaan wordt. Het heeft ook de neiging om wat onrustig te klinken; je hoort het heen en weer faden van het achtergrondgeluid. Met de hand zou je precies kunnen bepalen wanneer een snelle levelverandering nodig is en wanneer je iets geleidelijk uit zou willen faden. Zo intelligent is de leveler (nog?) niet.

De-plosive is dat wel, maar die hoeft dan ook maar één simpel taakje te kunnen volbrengen. Het weghalen van de diepe rumble van P- en B-klanken kun je ook goed doen met de spectral repair-module, maar dan is het tijdrovend handwerk. De-plosive is al vooringesteld op het potentiële probleem, waardoor het sneller een goed resultaat kan leveren. De mooiste manier vind ik nog altijd om alleen de problematische passage te bewerken – wat dus toch nog enig handwerk vergt – maar dan is de reparatie vervolgens wel erg vlot en effectief.

Workflow

Hoewel RX Audio Editor een programma is dat in de basis offline en parallel aan je daw werkt, is de integratie via RX Connect heel direct. Er zijn knoppen om een clip mee naar de editor te sturen en na bewerking weer terug te zetten in je project. Goed, dat zijn nog altijd twee handelingen meer dan bewerking via een plug-in, maar het lijkt toch haast of de editor een extensie van je daw is. RX Connect kan nu ook met meerdere clips in Pro Tools overweg; die kun je dus in één keer naar de editor sturen, en na bewerking belanden ze keurig sync terug in het project – inclusief de fades die je erop had staan. In de spectrum editor kun je veelvoorkomende reparaties nu nog sneller uitvoeren met Instant Process. Dat laat je de reparatie naar keuze (bijvoorbeeld vervangen, verzwakken of declippen) meteen uitvoeren, zodra je een selectie maakt in het spectrum. Het zijn precies de twee muisklikken die je zo uitspaart die je leven veel gemakkelijker maken tijdens lange editingklussen. Ook prettig is dat de modules altijd hun laatste instellingen onthouden, wat goed van pas komt als je vaker dezelfde bewerking wilt doen. En als je vaak meerdere modules in serie gebruikt, zet je ze in Module Chain, waar je ze in de toekomst met één preset allemaal weer tevoorschijn tovert. Module Chain verschijnt helaas niet in het batch processing-menu, waardoor je daar alsnog de keten opnieuw moet samenstellen.

Conclusie

De RX Audio Editor wordt almaar volwassener, en al had het pakket de leeftijd om legaal te mogen drinken een tijdje terug al bereikt,

RX Finalmix

Toen ik de introductievideo van RX Finalmix voorbij zag komen, moest ik even slikken. Als een product beleeft op de autopiloot professioneel klinkende, gebalanceerde, gedefinieerde, krachtige mixen af te leveren die – hou je vast – over 'verhalende kwaliteiten' beschikken, dan moet ik me inhouden om dat niet direct als misleidend te bestempelen. Het zijn grote bewoordingen voor een dynamische equalizer en een pieklimiter. Want die twee dingen biedt RX Finalmix, en niets meer. Daar is niks mis mee natuurlijk, maar het gaat geen goede mix voor je maken. De dynamische eq is afgeleid van Ozone, en is op zich een krachtig stuk gereedschap. Je hebt beschikking over zes parametrische filterbanden, een laag-af- en een hoog-af-filter, die allemaal statisch of

dynamisch kunnen werken. In dynamische modus kunnen ze als expander of compressor functioneren, maar zonder instelbare timing of ratio; alleen de threshold kun je instellen. De limiter is een intelligent opererend brickwallmodel (afgeleid van Ozone's maximizer) met drie karakterinstellingen (Smooth, Clear en Thick) die de timing beïnvloeden. De limiter gebruikt oversampling om een maximaal True Peak-niveau te kunnen garanderen. RX Finalmix werkt tot 7.1 surround, waarbij het LFE-kanaal afzonderlijk is te bewerken van de rest van de kanalen (die dus wel gekoppeld zijn).

De presetachtige manier van werken die Izotope met RX Finalmix suggereert, is een grote grap. Als ik door de verschillende opties heen klik, hoor ik het geluid alleen maar

willekeurig andere vormen aannemen, een beetje zoals home cinema sets ook eq-presets voor 'jazz' en 'party' hebben. Ik vind het oprecht jammer dat een pakket dat zich op professionals richt, zich tot dit niveau verlaagt; veel van de presets klinken alleen maar imposant doordat ze luider zijn dan het origineel. Dat is zonde, want RX Finalmix is wel degelijk heel bruikbaar – alleen wat mij betreft niet in de toepassing van 'presetmastering' die Izotope voor ogen heeft. De dag dat ik op m'n hele mix (of stems daarvan) een dynamische eq zet die wat willekeurige veranderingen maakt, ga ik lekker wat anders doen.

Ik ben RX Finalmix vooral gaan zien als probleemoplosser voor moeilijke kanalen; denk aan spraak die constant van klank verandert of

veel schelle uitschieters heeft. Om zulke signalen in balans te brengen, kan de dynamische eq heel goed werken. Maar nog liever gebruik ik hem in statische (standaard)modus, wat vaak natuurlijker klinkt en ook al veel flexibiliteit biedt. Met name de keuze tussen standaard bellfilters en filterbanden met vlakke toppen (net als shelves) is heel prettig om te hebben. De limiter werkt goed; dat ben ik wel van Izotope gewend. De verschillende algoritmen maken wat subtiele verschillen in de hoeveelheid vervorming en het pompen van de release, en met bescheiden hoeveelheden limiting klinkt het prima. Het enige wat me stoort, is dat je niet op gelijke luidheid kunt vergelijken: de gain die de limiter introduceert, kun je niet compenseren.

Insight

Izotope's metersuite, Insight, is niet veranderd ten opzichte van de versie die met RX3 werd meegeleverd. Het is een plug-in die bestaat uit een spectrumanalyzer met realtime- en spectrogramweergave, een fase/panning-meter en een luidheidsmeter met historische weergave. Die laatste kun je kalibreren op een standaard naar keuze (zoals EBU R128). Insight werkt zowel stereo als surround.

dan nog is deze extra levenswijshouding zeker welkom. Ik ben vooral enthousiast over de steeds hechtere samenwerking met de dawnen de Ambience Match-module. Ik vind de RX5 Audio Editor echt een must have als je in postproductie werkt. Of de hele RX Post Production Suite wat voor je is, hangt af van

of je al oplossingen voor luidheidsnormalisatie, meting, dynamische eq en limiting in huis hebt. Zo niet, dan zijn dit heel prettige extra's om te hebben – inclusief RX Finalmix. De kritiek die ik daarop heb, heeft meer te doen met Izotope's marketing en instructievideo's dan met het product zelf. ■

HET OORDEEL

- + • RX Editor blijft ongeëvenaard, fantastisch gereedschap
- Ambience Match-module
- veel waar voor je geld
- tijdsbesparende functies
- • geen luidheidscompensatie op RX Finalmix
- geen batch processing in RX Loudness Control